

Maja Novak: Ime meseca marca

Ali priznanje, da sem Slovence do zdaj podcenjevala

Skoraj vsak ponedeljek in skoraj vsako zadnjo soboto v mesecu me grudi črna žalost, kajti Val 202, ki mi zjutraj pomaga prenašati muke spoznanja, da sem nepreklicno budna in da bo nekako treba preživeti do večera, ob teh dneh izbira ime tedna (ob ponedeljkih) ali ime meseca (ob sobotah). Pri imenu tedna je to videti takole. Voditeljica našteje tri kandidate: recimo, da so med njimi zdravnica, ki že desetletja rešuje življenja hudo bolnih ljudi, ta ali ona zguba iz kulture in športnik. Poslušalci nato prek spleta ali esemesov glasujejo za tistega, ki jih je v minulem tednu najbolj navdušil, lahko pa tudi telefonirajo v studio in s svojo pronicljivo modrostjo v živo osrečijo vso Slovenijo. Tako gre to s posledki do pol enih, ko zmaga športnik.

To je malone nepisano pravilo. Zanimivo, kaj takšna izbira pove o slovenskih vrednotah. Da povprečni državljan kulture ne potrebuje, je kajpada jasno, očitno pa je pripravljen tudi umreti za hudo boleznijo, če bo le v poslednjih trenutkih lahko spremljal športni prenos.

Tako sem vsakokrat žalostna, saj se vsakokrat bridko zavem, kako drugačne in zavržene so moje vrednote in kako si zato ne zaslužim, da bi se istovetila s svojim narodom. Pač ne plezam na Triglav in ne skočim, torej nisem Sloven'c. Še Slovenka ne, ovbe. Nato pa presenečenje: s ptičjim persom bi me lahko podrli. Pred tednom dni je ime meseca proti slehernemu pričakovanju, skregano z zdravo pametjo in čeprav je imel za nasprotnico samo veliko Ilko Štuhec, postal jezikoslovec Kozma Ahačič, idejni oče ter urednik spletnega jezikovnega portala FRAN, avtor pred kratkim izšlih *Kratkoslovnice*, namenjene osnovnošolcem, in *Slovnice na kvadrat*, iz katere se bodo jezika gullili dijaki srednjih šol.

Kaj, madonca, se je zgodilo? Je posredni zarota? So vsi Ahačičevi sodelavci strnili vrste, da bi kot en mož glasovali zanj? So to naredili šolarji in dijaki, veseli, da jim ni treba študirati po Toporišičevem katekizmu? Je Ahačiča za zmagovalca samovoljno razglasil

kar Val 202, ker so se celo tam že naveličali tega, da ljudje po božje častijo športnike? Vi se kar smejte, ampak zame je to ime meseca marca, to spoznanje, da Slovenci vendarle nekaj damo na jezik, najosupljivejša in najlepša novica teh dni.

Morda bodo v zanimivo napisane in ilustrirane Ahačičeve učbenike pripravljene pokukati celo odrasli? Imenitno, kajti res sem se bala, da se bomo morali starine slovenščine v prihodnje učiti iz popevk – če se še spomnite, je bila skrb za lepo slovenščino eden glavnih argumentov nekdanje kulturne ministrice, ko je na radijskih valovih uvajala slovenske kvote. Posledica teh je, da že na pamet znam nekatera znova in znova predvajana, do dolgočasnosti zljajnana, hkrati pa povečena besedila, na primer lepo slovenski »nič več ne rabim sanjat'« ali »brez besed kriči u men' poet« (poet bi se ob tem stavku zgrozil, sploh pa pri nas pesniki ter drugi kulturniki bolj plašno šepetamo, kot kričimo) ali »Sámo ti«, pesmico, ki v resnici ni posvečena temu ali onemu Samu, temveč se je avtor hotel ljubici prikupiti z izjavo »sámó ti«, le da je članek naglasil po svoje. Iz besedila popevke, s katero bo Omar Naber predstavljaval slovensko prepoznavnost v svetu na Evroviziji, se slovenščine ne bi mogla naučiti niti nekdanja ministrica, ker je besedilo v celoti v angleščini. Skrajni čas, da za ministrice odidejo še kvote. Včasih je bolje, da se sploh ne učimo; kot da bi se učili napačno in bi nam napake zlezle pod kožo.

Kozma Ahačič, ki je ime meseca postal že drugič (prvič lanskega oktobra, zaradi svojega spletnega portala), me je tako poživil in razveselil, da sem skoraj nared, brez prehudih bolečin soočiti se z naslednjim slovenskim tednom knjige, ki bo izbruhnil čez kakih deset dni. Na priložnostno postavljenih stojnicah, ki jih organizatorji občega ljudskega rajanja iz leta v leto odpravljajo v čedalje bolj odročne koticke ljubljanskega mestnega središča, bomo spet lahko listali po ponudbi sumljivih založb, ki bo živo nasprotje tega, kar naj bi »propagiral« ter »perpetuiral« teden knjige: torej po slabih,

pogrošnih, vsebinsko praznih knjigah. Brž ko založba postavi na stojnico za goli mastni zaslužek napisano, z levo roko prevedeno in brez obeh rok ter brez rdečega svinčnika lektorirano, brez domišljije ilustrirano knjigo, izniči vse, kar naj bi pomenil 23. april, Shakespeareov in Cervantesov rojstni dan ter svetovni dan knjige. (Katerega pomen je že sicer izničila inflacija svetovnih dni vsega živega.) Predsednik DSP Ivo Svetina bo napisal poslanico: kolikor ga poznam, bo kar dobra. Tudi nekateri drugi kulturniki se bodo počutili dolžne na improviziranih odrih pred mikrofoni imeti pete maše. (*Péte*, ne pete po vrsti – naglasi so pomembni.) Ljudstvo pa bo vse skupaj vzvišeno ignoriralo. Nič čudnega, ob takem ponavljajočem se dolgčas.

Tu bi moral, resno mislim, seveda, vskočiti Borut Pahor. Resno mislim. Slikati bi se moral s knjigo. Pa četudi bi bil selfi. Hočem reči, vse drugo smo že videli na koledarjih: s smetarskim tovornjakom se je prevažal, v belo odet, travo je kosil, kravo bi molzel, pa mu kmet ni dovolil, po stopniščnih ograjah se je pretegoval in je drsal in drsal in drsal, samo knjige še nikoli ni bral. Pa sem skorajda prepričana, da zna. Drugače kot predsednik vlade – ta je v intervjuju z Vesno Milek znal povedati samo, da se je pred davnimi leti poglobil v *Alkimista*, morda najbolj plehko knjigo, kar jih je bilo kdaj spaccanih – skoraj gotovo v redkih prostih trenutkih med »fotosešni« prebira *Iliado*, Tacita, *Vojno in mir* in *Dolg* Davida Graebnerja.

Samo nikar nič od tega pred kamerami ne obrni na glavo, Borči. Sicer bo v slovenskem odnosu do knjige spet enkrat *so what*. x

Tu bi moral vskočiti Borut Pahor. Resno mislim. Slikati bi se moral s knjigo.